

Coronakrise må ikke blive uddannelseskrise: Fortsæt fokus på it-uddannelserne

I sommer jublede et samlet arbejdsmarked over et øget optag på bl.a. it-uddannelserne som følge af etableringen af en corona-pulje til ekstra uddannelsespladser.

IDA, Dansk Erhverv og IT-Branchen ser i lyset af den fortsatte delvise nedlukning og en øget digital omstilling stort behov for, at vi fastholder en høj kapacitet på disse uddannelser.

Fasthold succes'en fra sidste år

Sidste års optag på de videregående uddannelser var en kæmpe succes. Ikke alene fordi optaget slog rekord, men fordi der blev optaget flere på de uddannelser, som erhvervslivet efterspørger - ikke mindst inden for det digitale og ingeniørrområderne. Dette skete, fordi Folketingets partier udviste rettidig omhu, og oprettede ekstra pladser. Det var godt og nødvendigt.

Corona-puljen gav grundlag for at der sidste år blev optaget hele 20 pct. flere på de mest efterspurgte it-uddannelser. På ingeniøruddannelserne generelt var stigningen 11 pct. Det blev et rekordår, og de senere års stigende optag på it-uddannelserne er en succes.

Men vi er bekymrede for, at der er en bagside af medaljen. Succesen med at øget optaget er i overhængende fare for kun at blive midlertidig. Da politikerne sidste år oprettede nye pladser, var det nemlig en midlertidig foranstaltning, hvor der kun var finansiering i 2020 og 2021. Men en videregående uddannelse er typisk mere end toårig. Den midlertidige finansiering betyder derfor to ting: For det første er der risiko for, at de ekstra pladser hurtigt forsvinder igen. For det andet mangler der finansiering til de sidste år, også for de studerende der optages på de midlertidige ekstra pladser.

Da alle partier i Folketinget i 2017 valgte at ændre bevillingssystemet blev der indført en såkaldt grundbevilling. Det betyder, at en del af institutionernes bevilling er fast, og altså ikke længere afhængig af hvor mange studerende, der er. Det giver selvfølgelig noget fleksibilitet, men det betyder også, at uddannelser med stigende optag får færre penge pr. studerende, fordi der er flere studerende om den samme pose penge.

Grundbevillingen, og det lavere taxameter som konsekvens heraf, kan derfor betyde to ting for uddannelser med stigende optag. Enten falder kvaliteten, fordi der er færre penge som studerende. Det giver kandidater, der er dårligere fagligt rustet. Alternativt undlader institutionerne at øge deres optag til trods for stor efterspørgsel både fra de kommende studerende og fra erhvervslivet, fordi de ikke kan få økonomien til at hænge sammen, og derfor ikke kan levere uddannelse til de studerende af tilstrækkelig kvalitet.

Selv før corona var der stor efterspørgsel efter ikke mindst it-uddannelserne, hvilket betød, at mange unge blev afvist på uddannelser, hvor erhvervslivet ellers har endog kæmpe efterspørgsel. Corona har nu accelereret den digital omstilling, som i forvejen var i stor fart. Møder, indkøb og lægebesøg og meget mere er flyttet fra det fysiske rum til online – og meget vil blive der også efter pandemien har sluppet sit tag i verden.

Vi har altså mere end nogensinde før brug for, at flere får en god it-uddannelse. Derfor appellerer vi til, at politikerne finder en løsning, så vi ikke skal afvise unge til it-uddannelserne, men i stedet kan glæde os over flere it-uddannede.

Akut behov på arbejdsmarkedet.

Officielle fremskrivningen viser, at vi vil mangle 19.000 it-specialister i 2030. Og allerede i dag må tæt ved 40 pct. af danske it-virksomheder opgive at besætte stillinger. Det koster ordrer og vækst hver eneste dag. Ledigheden for it-uddannede fra de lange videregående uddannelser ligger generelt noget lavere end ledigheden for alle med en videregående uddannelse.

Ansøgerne er der

Fra at vi tidligere så en mangel på ansøgere til it-uddannelserne, har vi de seneste år set en stigning i antal ansøgere til it-uddannelserne. I 2020, hvor corona-pujlen gav ekstra pladser, førte det til at 20% flere kvindelige it-studerende blev optaget til sammenligning med året før. I år har 6 pct. flere søgt ind på de videregående uddannelser i kvote 2.

Problemet er altså ikke længere at de unge mangler interesse, men at universiteterne ikke har ressourcer til at udbyde tilstrækkeligt med studiepladser. F.eks. måtte IT-universitetet afvise 252 1. prioritetsansøgere til deres bacheloruddannelser i 2020, og selv med de ekstra pladser blev der afvist kvalificerede ansøgere på Software (AAU, København) og Softwareteknologi (DTU).

Derfor mener IDA, DE og ITB at

- Vi ser et stigende behov for it-specialister og for digitale kompetencer i det hele taget på arbejdsmarkedet og i samfundet som helhed.
- IT-kompetencer bliver en væsentlig del af løsningen til at indfri den grønne dagsorden
- Der er behov for en samlet målrettet plan for at imødekomme arbejdsmarkedets behov
- Der er behov for varig finansiering af det hul, indførelsen af grundbevilling efterlader hos uddannelser i vækst/med stigende optag, for at sikre kvalitet og incitament til fortsat øget optag på it-området.
- Udmøntning af kvalitetsmidler i bevillingssystemet kunne fremadrettet bruges hertil
- Aftale fra sommer 2020 var en fin løsning, som med succes kan gentages til sommer.
- Men der er behov for en varig løsning – både for de studerende, der aktuelt er optaget på de ekstra pladser, men også for at sikre at der er tilstrækkeligt med pladser fremadrettet, når de økonomiske incitament er ikke understøtter dette.

Kilder:

1. [hovedtal-2020.pdf \(ufm.dk\)](#) Tal brugt til at udregne afviste 1.prioritetansøgere på IT-universitetet i 2020.